СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ IX. Олифантъ, Па. Четверъ 7-го Лютого 1901. Число 6.

Переглядъ тыжденевый.

Правдоподобно сего року буде скликане специяльне засѣдане 57-го конґресу. Причиною до того є нагромадженеся многихъ справъ, котрѣ мусять бути полагодженѣ ще передъ децембромъ, коли зачне ся слѣдуюче реґулярне засѣдане. До важнѣйшихъ справъ чекаючихъ полагодженя належать справы установленя новыхъ правъ для Филипинскихъ островôвъ, розглянене и евентуальне затверджене конституцiи для Кубы (котра має бути вже невдовзѣ остаточно принята), будова Нікараґуанского каналу и другѣ. Приобѣцяне обниженя военного податку зôстане правдоподобно и надальше лишь обѣцянкою, а то зъ причины ухвалы буджету на сей рôкъ въ сумѣ понадъ 800 мiлiоновъ доляровъ.

Значить, що кождый чоловѣкъ живучій въ Сполуч. Державахъ буде мусѣвъ заплатити выше 10 доляровъ податку сего року на розходы державнѣ. Тутешне правительство рѣшило, що коли Куба зôстане »независимою«, то всѣ єѣ зносины зъ другими державами будуть пôдъ контролею Спол. Державъ и будуть мати обовязуючу силу лишь тогды, если зôстануть удобренѣ тутешнымъ правительствомъ.

На Филипинахъ панує незгода помѣжъ войсковыми а цивiльными американскими властями, бо коли першѣ кажуть, що тамъ ще довгій часъ буде потрѣбна 60 тысячна армiя, то другѣ суть зовсѣмъ противнои гадки и сподѣють ся мудрыми и справедливыми законами втихомирити народъ. А Филипинцѣ хотять повнои независимости за чимъ бесѣдувавъ недавно въ конґресѣ зъ великою вымовою и силою сенаторъ Towne.

Анґлики поховали зъ небувалою парадою свою стару королеву при участи представителѣвъ многихъ державъ, а на єѣ мѣсци ставъ панувати сынъ Едвардъ VII. державою, що обнимає 11 мiлiоновъ квадратовыхъ миль и живить 366 мiлiоновъ людей. При тôй способности цѣсарь нѣмецкiй (внукъ небôжки) зробивъ великимъ войсковымъ достойникомъ Едварда VII., а Едвардъ VII. его.

Li-Hung-Chang каже, що правительство хиньске готове зробити все въ своѣй силѣ для заведеня ладу въ державѣ, але до сего потрѣбна вырозумѣлость и помôчь зъ стороны союзникôвъ. Въ провинцiи Шанъ-Сi панує голодъ, тысячѣ людей умерли зъ тои причины и правительство мусить людей кормити. Въ справѣ хиньской епископъ Potter зъ Ню Йорку сказавъ, що не могло бути нѣчо бôльше брутальнымъ, якъ полiтика христiянскихъ державъ въ поганскихъ Хинахъ.

Зъ полудневои Африки безъ перестанку надходять вѣсти о малыхъ битвахъ, котрѣ точать ся на просторони 400 тысячь миль. Неначе осы доскулюють Буры анґлiйскôй армiи и допѣкають всякими можливыми средствами. Ту переловлюють довôзъ живности, тамъ нападають на ґарнiзоны, а ще дальше роздроблюють бôльшѣ ворожѣ силы, щобы тымъ скорше ихъ побити. Въ сей способъ удало ся имъ за остатный тыждень шѣсть разôвъ протрѣпати шкôру Анґлiйцямъ пôдъ: Greylingston, Middlefontein, Kopperfontein, Wonderfontein, Fourteen Streams и Thabanch.

Ґенералъ Кiченеръ доносить, що найбôльше потеръ мавъ пôдъ Middlefontein, де доводивъ его ґенералъ Cunningham и недалеко Wonderfontein. Въ сiй другôй мѣсцевости о мало не дôставъ ся до неволѣ анґ. ґен. Smith Dorien, разомъ зъ кôлькома тысячами жовнѣрôвъ. Загаломъ вô всѣхъ тыхъ битвахъ стратили Анґлiйцѣ до 200 людей, а въ додатку цѣлый потягъ живности и амунiцiи для 2000 воякôвъ, котрый Буры дôстали въ свои руки въ мѣсцевости Slijpkijp. Головна заслуга сихъ побѣдъ належить ся головно ґенераламъ Деветъ и Делярей, бо всюды, где лишь били ся сего тыждня, знаходивъ ся першiй зъ нихъ або другiй. Характеристичнымъ въ теперѣшнôй полудневоафриканскôй войнѣ є се, що Буры вже вôдъ довшого часу жiють и бють ся на коштъ анґлiйского скарбу. Они стратили все, не мають вже нѣчого свого, а всю поживу, конѣ, каноны и амунiцiю вôдберають вôдъ Анґлiйцѣвъ. Свои каноны и ґверы позакопували або затопили въ водѣ, бо набоѣ зъ анґлiйскихъ фабрикъ не надавались до нихъ, а теперь стрѣляють до ворогôвъ зъ ихъ власного оружiя.

Остатнѣ вѣсти доносять, що Буры нападають на копальнѣ золота и дiяментôвъ тай высаджують ихъ въ воздухъ при помочи динамiту. Дня 2-го с. м. знищили такимъ способомъ копальню золота въ Boksburg, чимъ нанесли Анґлiйцямъ на 2 мiлiоны доляровъ шкоды.

Выборча борба, котра на якiйсь часъ була затихла въ Галичинѣ, воскресає опять. Вневдовзѣ зôстануть вже розписанѣ новѣ выборы до галицкого сойму, и они то власне будять єи до нового житя, електризують цѣле населенє краю. »Мы програли при выборахъ до рады державнои — стараймо ся побѣдити теперь«! Такѣ голосы добувають ся зъ грудей мiлiоновъ жертвъ, надъ котрыми въ такъ варварскiй способъ панує и знущає ся польска шляхта, и все орґанiзує ся, вяже, укладає пляны. Захôдна Галичина вже знаменито до борбы прилагоджена, злучкою здôбныхъ людовыхъ сторонництвъ. Они гадають йти рука въ руку, плече въ плече, а ихъ выграна певна. Противно однакъ дѣє ся въ всхôднôй Галичинѣ. Тамъ по старому кипить вражда мѣжъ рôжными партiями; духовеньство мало що, або зовсѣмъ нѣчого не робить; народъ темный и пригнобленый, а ворожѣ силы не сплять...

Невеличке лишь число щирыхъ народолюбцѣвъ старає ся пôдготовити ґрунтъ пôдъ недалеку сѣйбу. Въ многихъ повѣтахъ дають ся вже бачити наслѣдки ихъ працѣ и роздувають недавный запалъ народу, котрый вже бувъ зачавъ погасати. До тыхъ остатныхъ дѣятелѣвъ належить и Народный Комiтетъ у Львовѣ. Вôнъ дня 25. м. м. скликавъ въ тôй цѣли на нараду ширшiй Народный Комiтетъ вразъ зъ орґанiзаторами (взглядно зъ мужами довѣря), заповѣвъ великiй народный зъѣздъ и пôдъ кождымъ взглядомъ показавъ до теперь найбôльше енерґiи.

Цѣкавый причинокъ до галицко-австрiйскихъ вôдносинъ подала недавно польска „Gazeta Narodowa“. Пише она, що намѣстникъ Галичины ґр. Пiнiньскiй бувъ недавно на авдiєнцiи у цѣсаря и здававъ рапортъ зъ выборôвъ, а цѣсарь слухавъ того всего »дуже радо«. Наколи такъ справдѣ було, то галицкѣ Русины можуть смѣло сказати, що нема нѣгде справедливости и всегда полягати лишь на своихъ власнѣ силы. Бути покôрнымъ — не оплачує ся.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютый.

7	Ч.	† Григорiя Бог.
8	П.	Ксенофонта
9	С.	† Iоанна Злат.
10	Н.	О блуд. Ефрема
11	П.	Игнатiя священ.
12	В.	Трехъ Святителей
13	С.	Кура и Iоанна

— **W. J. Bryan** выбирає ся до Европы, щобы вôдвидѣти президента бурского Kruger-а.

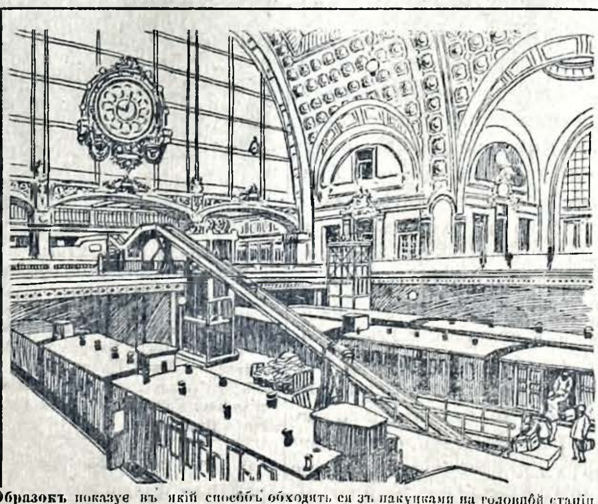
— **Русинôвъ** въ Сполуч. Державахъ мешкає около чверть мiлiона т. є. 250 тысячь. Сли бъ тôлько 1 цента кождый давъ р ô ч н о на шкôльный фондъ, то зôбрали-бысьмо около $2500.00, за якѣ рôчно що найменше могли-бысьмо дати до школы 10 хлопцѣвъ. Але Русинъ бѣдный и непорадный! — на що менѣ шкôльного фонду, емiґрацiйного дому и т. д., або я вѣчный!? — А грошки тымчасомъ котять ся и йдуть чортови въ зубы. Ось припустѣмъ той блаженный станъ, що нашъ Русинъ пропивъ бы въ Америцѣ тôлько к в о д р а на рôкъ (що дай Боже!), то въ такôмъ разѣ пропивали бы амер. Русины не богато — тôлько 62,500.00 доляровъ рôчно. Може колисъ оно такъ буде.

— **Нѣмеччина** вывезла зъ Спол. Державъ въ 1900 р. товарôвъ на 829 мiлiоновъ доляровъ т. є. за 36 мiлiоновъ бôльше якъ въ р. 1899; за се привезла до Сполуч. Державъ товарôвъ на 1478 мiлiоновъ доляровъ т. є. о 225 мiл. дол. бôльше якъ въ 1899. Взагалѣ рухъ торговельный взрôсъ сильно зо всѣми державами, особливо зъ Канадою.

— **На** пацѣ зъ коркамы плывавъ 10 днѣвъ по морю М. Кiрено, слуга одного бразилiйского купця. Въ справѣ гандльовôй выслано его малымъ купецкимъ корабелемъ до Венецуелѣ, але пôдчасъ бурѣ корабель розбивъ ся о прибережнѣ скалы, а вôнъ зъ двома котами скочивъ на паку зъ корками и заплывъ ажъ до высмы Санъ Домiнґо. По 10-хъ дняхъ такои подорожи зôставъ урятованый черезъ рыбакôвъ, однакъ его товаришѣ недолѣ — два коты, не могли вже бути урятованѣ. Они спочивали въ животѣ п. Нiрено, котрый побивъ ихъ и поѣвъ, ратуючи ся въ той способъ вôдъ голодовои смерти.

— **Коронеръ** (повѣтовый лѣкаръ) написавъ въ своимъ рапортѣ, що нiґеръ въ Leavenworth, Kans. зôставъ спаленый черезъ »незнакомыхъ людей« мимо сего, що майже 8000 народа, мѣжъ ними богато »поважныхъ горожанъ«, брало участь въ спаленю нещасливого.

— **Нову** дорогу желѣзну и водну мають завести въ Канадѣ зъ Duluth черезъ Chicago, Collingwood, Toronto, Lake Ontario и рѣку St. Lawrence.

Образокъ показує въ якiй способъ обходять ся зъ пакунками на головнôй станцiи (депѣ) въ мѣстѣ Парижи, въ Францiи.

— **Ґазеты** будапештаньскѣ описують слѣдуючу сумну подѣю: Въ селѣ Лѣпра-Довалльо селянинъ Добъ повернувъ зъ ярмарку и поставивъ на столѣ паперовѣ грошѣ, якѣ вторгувавъ за пару воловъ. Коли на хвилю вôдôйшовъ вôдъ стола, его 3-лѣтный сынокъ взявъ грошѣ до рученятъ и покраявъ ихъ ножицями. За якiйсь часъ прiйшовъ батько, а коли побачивъ страту, засичавъ дико, пôрвавъ сына и вôдтявъ ему сокирою голову. Матѣрь, що въ кухни купала дитину, почула крикъ и прибѣгла, але зо страху упала нежива на землю, а дитина тымчасомъ утопила ся. Старый Добъ на видъ такого нещастя, котрого бувъ причиною, повѣсивъ ся въ стодолѣ.

— **Кулю,** котрою бувъ забитый король Гумбертъ, подарувавъ италiйскiй мiнiстеръ справедливости королевôй-вдовѣ Марґаретѣ. Хоче она сей дарунокъ оправити въ золото и носити на грудехъ.

— **Новѣ** електричнѣ лямпы вынайшовъ електротехнiкъ Н и к о л а й Т е с л я, нашъ краянъ и ученикъ славного Едiсона. Величина и подоба тыхъ лямпъ зближаесь до теперѣшныхъ нафтовыхъ, свѣтять однакъ яснѣйше вôдъ всѣхъ до сего часу знаныхъ и вынайденыхъ лямпъ. Мають також ту практичну сторону, що дадуть ся переносити зъ мѣсця на мѣсце, а майнеры, нôчнѣ сторожѣ, подорожнѣ и пр. будуть могли уживати ихъ при роботѣ и носити при собѣ.

— **Бомбу** динамiтову пôдложивъ невыслѣдженый еще злочинець пôдъ костелъ методистôвъ въ Richmond Center, Wis. Бомба експльодувала зъ такимъ гукомъ, що всѣ мешканцѣ мѣста були перестрашенѣ. Костелъ сильно ушкодженый, а щасте велике, що бувъ въ тôмъ часѣ порожный.

— **Лишь 5** процентъ вôдъ 100 вольно побирати въ Канадѣ почавши вôдъ 1. януара с. р.

— **На** Кубѣ и Филипинахъ остатными часами зачавъ ся сильный рухъ противъ римо католицкои церкви. Причиною того руху не суть рôжницѣ або якiйсь иншѣ погляды релiґiйнѣ, але те, що численнѣ и богатѣ монастырѣ та католицкѣ монахи суть противниками поступового руху народного и все готовѣ служити кождому рядови, щобы тôлько тримати всьо въ своихъ рукахъ — навѣть темноту.

— **Повѣтового** судiю К. Маґая въ Кiсъ Уй-Шалясъ на Угорщинѣ арештовано по причинѣ многихъ спроневѣрень. Вôнъ замѣсть складати сиротиньскѣ фонды до касы уряду податкового, ховавъ ихъ до своеи бездонnои кишенѣ. Спроневѣривъ въ той способъ 40 тысячь коронъ.

— **Низшѣ** соймовѣ палаты въ Стейтахъ, Арканзасъ и Мiсури вôдповѣдными резолюцiями выразили свою симпатiю для Филипинского народу въ ихъ борбѣ за волю.

— **Росiя** — якъ пишуть — знову хоче запожичитись въ американскихъ банкахъ на 50 мiлiоновъ доляровъ. Вже була чутка, що пожичку удѣлено, але се не правда. И зъ тои пожички голодуючѣ росiйскѣ хлопы не дôстануть ничь, хочь и за мусять заплатити кровю и грошми.

— **Хотѣли** застрѣлити шпаньску королеву (реґентку), коли дня 29. м. м. плывала човномъ зъ дѣтьми по ставѣ королѣвского парку въ Мадритѣ. Куля застрягла въ стѣнѣ човна, не учинивши нѣкому лиха. Щобы вôдкрыти справцѣвъ атентату, перешукано цѣлый паркъ; не знайшли однакъ нѣкого.

— **Страйкъ** бориславскихъ робôтникôвъ (о котрôмъ мы доносили въ попереднôмъ ч. „Свободы“) полагоджено въ мировый способъ и робôтники повернули до працѣ. Приобѣцяно всѣмъ полѣпшеня ихъ долѣ и усуненя урядникôвъ, котрѣ надъ ними знущались.

— **Ґрафъ** Левъ Толстой, славный росiйскiй писатель и борець за волю Росiи, захорувавъ на ново. Кажуть, що тяжко, щобъ сей старець прiйшовъ до здоровя.

— **Конскрипцiя** (списъ населеня), котру теперь переповаджують въ Галичинѣ, сходить на такiй самiй дорогѣ якъ и недавнѣ галицкѣ выборы. Польскѣ урядники роблять Поляками тысячѣ Русинôвъ (має ся розумѣти помимо ихъ волѣ), бо такими вписують ихъ въ конскрипцiйнѣ книги.

— **Коло** Опавы на Угорщинѣ, запалила ся буда на поли, где спало 17 робôтникôвъ, а наслѣдки того суть дуже сумнѣ, бо 7 людей згорѣло на уголь, а оденъ тяжко попаривъ ся.

— **Мѣсяць** лютый (феруаръ) есть памятный для Русинôвъ, бо въ тôмъ мѣсяци народивъ ся и вмеръ нашъ найбôльшiй народный поетъ и борець за волю нашъ батько Тарасъ Шевченко. Вôнъ народивъ ся 25. лютого 1814 р., а вмеръ 26. лютого 1861 р. Въ тôмъ и слѣдуючôмъ мѣсяци Русины по всѣй земли звыкли торжественно святкувати память Тараса. Те саме повиннѣ зробити и амер. Русины, чого початокъ зробило мин. року тов. им. Шевченка въ Шамокинъ, Па. То-жь до дѣла, братя! Народъ, котрый не знає шанувати памяти своихъ славныхъ людей — ничь не вартъ.

— **Минувшого** року умерло въ мѣстѣ Филадельфiи 808, що дожили 80 лѣтъ житя, а 13 особъ, що жили 90 рокôвъ. Бôльшость одныхъ и другихъ були жѣнщины.

— **Бôльше** якъ 50 тысячь псôвъ уживають въ Белґiи до перевоженя всѣлякихъ рѣчей. Найбôльше уживають псôвъ до такои службы молочарѣ, недлярѣ и бѣднѣ фармеры.

Замерзли недалеко хаты.

Мѣсяць тому назадъ якъ приѣхала одна нѣмецка родина зъ Прусъ и поселила ся въ провiнцiи Манiтоба а замешкала у свого шваґра Якуба Ґорчiца, котрый фармує коло Морiсъ. Дня 15. януара сильна буря лютилась такъ страшенно, що не можна було живому одной минуты бути на дворѣ, бо не тôлько що снѣгъ зъ землею бивъ мовъ шротомъ и вмигъ ока чоловѣка засыпавъ, але и вѣтеръ бувъ такъ сильный, що новѣ крѣпкѣ будынки, котрѣ стояли ему въ дорозѣ, много поперевертавъ. Въ тую страшну бурю о 4-ой годинѣ пополудни батько згаданои родины пôйшовъ выпустити шваґрову худобу, котру буря захопила въ фенсѣ (загородѣ), що бувъ на 20 крокôвъ вôддаленый вôдъ помешканя. Дѣвка, сестра жѣнки Я. Ґорчiца, видячи черезъ хвилю, що того нема, пôйшла и собѣ за нимъ. Невдовзѣ прiйшли коровы самѣ до стайнѣ, а паганяючихъ нема. Я. Ґорчiца лежавъ хорый и не позваляли йти обоимъ, а я увидѣвши що ихъ нема, мысливъ, що будуть ночувати у сусѣда на пôвъ милѣ вôддаленого. Будучи сеи гадки и на другiй день нѣхто не шукавъ за ними, ажъ третого дня рано знайшли небôщикôвъ, що позамерзали на пôвъ милѣ вôдъ собе вôддаленыхъ а на милю вôдъ помешканя. Лиця ихъ оббитѣ снѣгомъ выглядали якъ бы котячими пазурами здрапанѣ, а тѣла твердѣ якъ кôсть. Небôщикъ числивъ 43 лѣтъ житя и полишивъ жѣнку и четверо малыхъ дѣтей.

Гр. Бутра.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 12 Jones Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода“

Часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ Р. Н. Союза«, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рокъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
„ „ „ оденъ мѣсяць	18
До старого краю на рôкъ	$2.00

Оплачувати газету треба всегда зъ горы (напередъ).

Адресъ:
„SVOBODA“
12 Jones Str. — OLYPHANT, Pa.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офісѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Безъименныхъ дописей не приниваємо.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожъ свôй старый адресъ.

Увага.

Хотячѝ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Alex Shlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

D. D. Pyrcz,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто бы бувъ пôкривдженый вôдъ котрого зъ урядниковъ »Союза«, нехай пише до предсѣдателя:
REV. A. BONCHEVSKY, 10 May str.
Ansonia, Conn.

„Чи

соціалисты-радикалы вѣрують въ Бога“: („Свѣтъ“ Н° 35 и 36).

„Выходить правда наверхъ якъ олѣй надъ (sic) воду“: (Фецко зъ Смôльника въ »Амер. Русск. Вѣстнику« Н° 45 и 46).

„Hrozna nakaza v Am. Rusi, abo rusinsko radikalny socializm v Amerike“: (»Ам. Р. Вѣстникъ« Н° 47, 1900 и Н° 3. зъ 1901 року).

„Якъ изъ Савловъ дѣлають ся Павли“: („А. Р. В. Н° 2.)

Отсе заголовки важнѣйшихъ статей, що появились въ протягу короткого лишь часу и майже рôвночасно въ „Амер. Р. Вѣстнику“ и „Свѣтѣ“. Цѣль ихъ: знищити „Свободу“ и попôвъ-радикалôвъ. Кождый хто читавъ уважно сѝ статѣ мусѣвъ завважати, що они тѣсно звязанѝ не лишь зъ собою, але и зъ тымъ, що было писане въ „Галичанинѣ“ и „Русскомъ Словѣ“.

Вôдповѣдяти подробно на всѣ „превеликѝ мудрощѣ“ якѝ крыють ся въ сихъ статяхъ, было бъ що найменче неоправданымъ траченемъ дорогого часу, паперу и чорнила, длятого мы ограничимось лишь на короткôй характеристицѣ ситуаціи и загальнôй вôдповѣди. И такъ:

„Наша борба не зъ тѣломъ и кровію, а зъ князѣвствами и зъ властями и миродержителями тьмы вѣку сего.“ (Єфес. VI. 12.)

Въ виду сего мы знали, що на насъ будуть нападати вороги правды, бо въ письмѣ святôмъ кажесь: „и всѣ, що хочуть благочестиво жити въ Христѣ Исусѣ гоненѝ будуть“ (II. Тим. III., 12.) А Ис. Христосъ говоривъ до своихъ ученикôвъ такъ: „будуть выдавати васъ на муки и будуть убивати васъ и зненавидять васъ усѣ народы задля имени моего.“ (Мат. XXIV., 9).

Що будуть насъ нападати и нищити всякими можливыми способами, знали мы ще зъ инишихъ жерелъ. Примѣромъ оденъ головачь, кандидатъ на гр. к. епископа въ Америцѣ и ґенералъ арміи воюючои противъ насъ*) писавъ, що если „Свобода“ не змѣнить свого поступованя, то „мы (то есть головачь и его товаришѣ) кинеме ся всѣ на васъ (молодыхъ галицкихъ попôвъ) и не токмо въ газетахъ и парафіяхъ — але и предъ церковною верхностію.“ Другій головачь, такожь кандидатъ на епископство, писавъ менче бôльше те саме, а закôнчивъ тымъ, що если мы змѣнимо свое поступоване то не будуть нападати на насъ нѣ »А.Р.Вѣстникъ«, нѣ »Свѣтъ«, нѣ »Галичанинъ«, нѣ »Русское Слово« (красна компанія, нема що казати).

Не зашкодить додати, що майже всѣ »статѣ« вычисленѝ повызше, а писанѝ противъ насъ суть безъименнѝ, а авторы ихъ крыють ся за такѝ имена якъ »Фецко зъ Смôльника«, »И. Б.«, »Руссинъ-Лемко до смерти«, »Оденъ бувшій делеґатъ« и т. и. Роблять они се зъ двохъ причинъ, а именно: перше, щобы зъ поза плота могли якъ найпôдлѣйшѝ закиды намъ робити (пр. що мы робимо гостины по салунахъ въ цѣляхъ аґітаційныхъ противъ другихъ попôвъ, высылаемо своихъ аґітаторôвъ и т. и.) и насъ всякими можливыми способами плюгавити, а друге, щобы рôвночасно бути вольными вôдъ можливого процесу правного. Рахують еще и на те, що народъ нашъ вѣрить всему, що друковане и не всегда старае ся розслѣдити, хто се писавъ и чи писавъ правду. Нашимъ противникамъ передовсѣмъ ходить о пониженє насъ въ очахъ народу, а въ якій способъ, про се имъ байдуже. Чи поступоване таке честне — не беремось судити; завважаємо лишь, що чоловѣкъ чесный не повиненъ крытись, але боротись явно и оружіемъ чеснымъ.

Се сказали мы для поясненя ситуаціи, а на головнѣйшѝ закиды вôдповѣмо въ слѣдуючôмъ числѣ »Свободы«.

*) На жадане можемо подати его имя публично. Ред.

Благословеніе

надгробного памятника надъ могилою угро руского священника бл. п. о. П. Ханата вôдбулось 1-го сѣчня въ Скрентонъ, Па. Въ торжествѣ тôмъ взяло участь всего на всего сѣмохъ священникôвъ, а на памятникъ, котрый стоить $200.00 зложено въ протягу року заледво $108.08!

О. Кор. Лавришинъ, менаджеръ сего посвяченя и памятника, нарѣкае ввиду того, але не зовсѣмъ справедливо, бо по перше, не треба було назначувати торжества въ день народного вѣча въ Jersey City, N. J., а по друге треба вôдкликуватись до »всеч. отцѣвъ и возлюбленныхъ братôвъ« навѣть тыхъ »радикальныхъ« не лишь тогды, кели ходить о центы. Коли мы збираємо грошѣ на яку цѣль народну пр. фондъ для страйкерôвъ, на Еміґраційный Дôмъ, фондъ шкôльный и т. п., то вы голосу нашого не чуете, а вашъ орґанъ »А. Р. Вѣстникъ« высилюєсь якъ може, щобы насъ и нашу роботу передъ народомъ оплюгавити. Не дивуйтесь проте теперь, що »радикалы« не посыпали долярами на вашъ покликъ, тымъ бôльше, що не зробили сего многѝ зъ вашихъ найблизшихъ пріятелѣвъ, хотяй на мадярскѝ школы до краю послали сотки долярôвъ. Впрочѣмъ деякѝ зъ нашихъ чекають на зворотъ грошей, якѝ вложили до касы бл. п. »общества духовниковъ«...

Дописи.

Зъ Yale, Va.

Жалоба рускихъ людей (Украинцѣвъ), котрѝ живуть въ Господѣ, то есть баптистôвъ кіѣвскои ґуберніи, каневского уѣзда, корсунского стана и богуславского стана и тыхъ, що живуть по другихъ мѣсцяхъ.

Російскѝ священники и місіонеры радять надъ тымъ, щобы выкорѣнити (знищити) тыхъ людей, що вѣрують въ Господа Исуса Христа и хотять жити благочестиво и сходять ся на молитвеннѝ зборы, якъ приказуе Апостолъ Павло.

На прозьбу російскихъ священникôвъ, полиція забирае тыхъ людей и веде до пристава, а приставъ списуе протоколъ и подае мировому судіѣ, а мировый судія корсунскій судить по 20 рублѣвъ кары, а богуславскій по 15 рублѣвъ. То они, то есть братя, обернули ся до мирового зъѣзду, але зъѣздъ потвердивъ засудъ мировыхъ судіѣвъ. Тогды они зложили по 10 рублѣвъ кавціи (залогу) и подали апеляцію до царя Николая Олександровича, але ихъ прошенія начальство до царя не пускае. А у васильковскôмъ уѣздѣ грабили все що лишь було у хозяйствѣ вôдъ великого до малого. Брали скотину, плуги, бороны навѣть квочку зъ малыми курчами взяли...

Въ Корсунскôй волости, деревни Нефароши 1899 р. соцкій и староста узяли чоловѣка П. Куклу и вôдвели до урядника у мѣсто Стеблевъ а урядникъ зачинивъ его и бивъ по щокахъ такъ, що лице его счорнѣло якъ земля. Коли его пустили домôвъ, то вôнъ бувъ дуже слабый. Отсе такъ ему робили за се, що вôнъ захотѣвъ служити Богу! А въ Корниловской волости безъ перестанку накладають на вѣруючихъ людей побоѣ. Въ селѣ Корниловцѣ и Бровахъ и селѣ Сидорôвцѣ шендеровскои волости злѝ люде свѣдчили ложно и говорили урядникови, що будь-то бы Яковъ Спека хуливъ ихъ святыню и засудили его невинно за се на 6 мѣсяцѣвъ арешту.

А у мѣсточку Стеблевѣ почавъ вѣровати въ Слово Боже и въ Господа Гаврило Миколенко, то его браты говорили, що вôнъ зъ розуму зôйшовъ и били его такъ, що ажь померъ. Та ще приклекали двохъ Сидорôвскихъ людей и тыхъ побили. За се урядникъ всадивъ ихъ до арешту, але посидѣли лишь двѣ добы, а потôмъ пустили ихъ на волю и на тôмъ скôнчило ся!

Въ селѣ Комарôвцѣ 1900 року на празникъ Пасхи (Великоднѝ свята) священникъ казавъ одному чоловѣкови дзвонити, а самъ взявъ дякôвъ и хоругвы и пôйшовъ зъ всѣмъ своимъ табуномъ по вѣруючихъ и начавъ святити ихъ обôйстя.

Въ селѣ Шендерôвцѣ взяли знову одного чоловѣка зимою, коли бувъ морозъ, привели его до керницѣ и ляли ему такъ довго воду на голову ажь вôнъ перехолодивъ ся.

Photo by Schouten, La Haye, Holland.
Молода королева Нидерляндіи Вильгельмина.
Нидерляндія — се невеликій край въ Европѣ. Лежить надъ моремъ пôвнôчнымъ. Голоине мѣсто Hague. Мае около 5.000.000 мешканцѣвъ. Нашѝ Русины знають сей край, бодай тѝ що ѣхали до Америки на Amsterdam и Rotterdam, бо тѝ мѣста лежать въ Нидерляндіи.

А въ селѣ Миколаѣвцѣ свѣдчили фалшиво на одну жену Теклю, що будь-то бы она говорила на ихъ святыню »идолы« и окружный судъ засудивъ еѣ на 3 мѣсяцѣ арешту и ова страдала.

А по цѣлôй кіѣвскôй ґуберніи, коли дѣвки вѣруючихъ выходять за мужь, то имъ не дають спокою и водять ихъ вôдъ стана до стана и роблять розвôдъ.

Въ селѣ Корниловцѣ страдавъ чоловѣкъ Иванъ Яковленко. Коли вôнъ рѣшивъ ся ити по Евангеліи, то его увели у оправу и заразъ 5 людей сѣло ему на голову и на ноги, а цѣле общество начало его бити. И били его 3 разы на день и его жену Аґрипину въ присутности соцкого и старосты и въ присутности священника Федора Чеховского. И зранили его и жену его а такожь и его брата Григорія зранили здорово и розбили имъ дверѣ и вôкна и всякѝ пакости робили такъ, що они мусѣли выѣхати до Америки вôдъ тыхъ страданій. А священникъ Федоръ Чеховскій говоривъ ему, що лѣпше-бъ ты бувъ вкравъ пару коней и прійшовъ до мене, то я бы тобѣ простивъ грѣхи, кобы лишь не покидавъ православія (»цареславія«).

Гавріилъ Т. Ленда.

Зъ Бруклина.

Дня 13. януара с. р. сестричне братство св. Ольги устроювало »деревце« (щось подôбного до »ламанчику« на Лемкôвщинѣ) въ гали п. Майровского на North 6-th Str. Вже о 5½ год. вечеръ прибули всѣ сестры бруклинскѝ и многѝ гостѣ зъ Бруклина. Богато гостей прибуло такожь зъ Ню Йорку зъ долу и горы мѣста мѣжъ ними и члены товариства „Зоря«, котре недавно заложилося. Зъ Джерзи Сити прибуло значне число гостей и майже цѣлый джерзи-ситскій рускій хоръ. Мѣжъ гостями бачили мы оо. Ник. Пôдгорецкого зъ Джерзи Сити и П. Тимкевича зъ Йонкерсъ та делеґатôвъ зъ братствъ: Ив. Париляка зъ Ню Йорку, зъ Джерзи Сити К. Кирчова и Д. Голода, зъ Бруклина П. Гуменника, И. Ципа, С. Падлу и другихъ.

На вôдповôднôмъ мѣсци було приладжене деревце чудесно украшене. Вступне слово до всѣхъ сестеръ въ загалѣ мавъ И. Мовчко зъ Ню Йорку. Повитавъ вôнъ ихъ щиро рускимъ словомъ и пожелавъ имъ щасливого нового року та заохотивъ, щобъ и надальше разомъ тримались, взаимно любились, ширили мѣжъ собою просвѣту, поступали напередъ та давали примѣръ другимъ рускимъ дѣвчатамъ и замужнымъ, якъ тутъ на чужинѣ жити. Д. Кузма секретарь брат. св. Ольги въ Бруклинѣ пôдякувавъ въ имени тогожь братства всѣмъ гостямъ, що зволили такъ численно явитись и просивъ, щобъ весело зъ ними забавлялись. Потôмъ спѣвавъ хоръ джерзи-ситскій пôдъ проводомъ А. Зволиньского, коляды и рускѝ народнѝ пѣсни, що присутнымъ дуже подобалось. Денекотрѝ зразу не хотѣли вѣрити, щобъ руска дитина могла такъ вывчитись спѣвати тай ще зъ якихсь тамъ нотъ, а коли переконались, що дѣйстно такъ есть, то по скôнченю кождои пѣсни оплескамъ не було мѣры.

Опôсля по короткôй промовѣ одного зъ гостей, всѣ засѣли за столы, на котрыхъ були приладженѝ смачнѝ стравы, овочѣ и т. д. Вôдмовлено молитву, а вôдтакъ розпочалась щиро-руска гостина, пôдчасъ котрои всѣ гостѣ забавлялись якъ найприличнѣйше и зъ веселыми лицями благожелали собѣ взаимно доброго здоровля, щастя и лѣпшои долѣ. Пôдчасъ гостины декламували Д. Кузма, В. Касовска, В. Штекля и мавъ бесѣду о. Пôдгорецкій зъ Джерзи Сити и П. Гуменникъ зъ Бруклина. Говоривъ, що въ Бруклинѣ жіе богато Русинôвъ и незгôрше имъ ся поводить, однакъ помимо сего стоять дуже низько на поли просвѣты, понеже не мають мѣжъ собою чоловѣка, котрый бы щиро працювавъ для нихъ, запровадивъ школу и т. д.*) Говоривъ, що всѣ мы прійшли зъ пôдъ гнету мадярôвъ, польскои шляхты и инишихъ мучителѣвъ простого хлопа до краю свободы, одже повиннѝ мы зъ тои свободы корыстати, братись до просвѣты, ити напередъ. Тую бесѣду надгородили присутнѝ оплесками. Дальше говорили ще К. Кирчôвъ зъ Джерзи Сити въ имени братства св. АА. П. и П., п. Корпанъ, предсѣдатель „Зорѣ“ зъ Ню Йорку и о. Тимкевичъ, котрый заохочувавъ присутныхъ, щобы горнулись до науки, бо наука, то щасте и богатство для кождого чоловѣка, а просвѣщеному лекше въ свѣтѣ жити, якъ неукови.

Братя Русины бруклинскѝ! Лучѣть ся до громады и старайтесь, щобъ ваша школа, котру вы самѝ недавно заложили, процвѣтала якъ найлѣпше. Посылайте до неи вашѝ дѣти, бо тамъ можуть ся чогось доброго и пожиточного навчити на потѣху и корысть свою, а може и вашу власну.

Гость.

*) Въ кôлька днѣвъ пôзнѣйше завязала ся тутъ вечѣрна школа для рускихъ дѣтей за стараньемъ кôлькохъ ревныхъ громадянъ. На теперь опѣкують ся школою пп. Стефанъ Падла и Діонисій Кузма.

Зъ Ethelbert, Man., Canada.

Якось вже давно не було въ »Свободѣ« нѣчого за нашу кольонію. Хтось думавъ бы, що у насъ тихо якъ у Бога за дверима. А оно справдѣ такъ не є. Й въ насъ вôдъ часу до часу народъ ворушить ся, робить мітинґи, радить, хоть по правдѣ зъ тои рады нѣчого не выходить, бо нема едности, не мае довѣрія оденъ до другого, але все таки радять. Посварять ся за попа, за церковь, за читальню, забувши, що ихъ ще нема. Отъ и теперь на йорданскѝ свята посходили ся Русины тай кôлькохъ Полякôвъ, читамъ, якъ оденъ Русинъ ихъ назвавъ »пôвтора поляка« тай радили ся, въ якій спосôбъ позбути ся Кулявого, попа, котрый запрошеный »пôвтора поляками« и кôлькома рускими хрунями приѣждjае до насъ тай лупить побожныхъ »katolików« зъ послѣдного цента. Послѣднымъ разомъ якъ бувъ у насъ, то всѣ хрунѣ зôйшли ся до него такъ, якъ где на Кальварію а вôнъ плѣвъ имъ баналюки, смѣявъ ся въ душѣ зъ рускихъ дурнѣвъ, на казаню плакавъ, кажучи, що вôнъ бѣдный, хотяй добре всѣ знають, що бере добру пенсію и мае хорошій дохôдъ. За оденъ день на Сифтонѣ зôбравъ около 50 долярôвъ. Робôтникъ неразъ за цѣлый рôкъ не заробить таку суму! Окрôмъ того казавъ вôнъ, що тутъ нема Русинôвъ, лишь самѝ Поляки, а тыхъ, що не хотять слухати его дурниць, назвавъ соціялістами, недовѣрками, москалями и ще Богъ знае якими польскими лайками.

Щобъ тому всему зробити вже разъ конець, написали мы на остатнôмъ мітинґу просьбу до Впр. Митрополита у Львовѣ о присланє руского священника для Русинôвъ до дофінского дістрікту, але такого, котрый бувъ бы вôдъ нѣкого независимый, чесный и образованый. Чи наша просьба принесе пожаданый успѣхъ, не знаємо, але въ противнôмъ разѣ народъ напевно розôрве ся на рôжнѝ секты. Одна и найбôльша часть буде кулява, друга перейде на православіе, а трета зôстане баптистами, пресбитеріянами, методистами, духоборами и пр. Кождый хоче опѣкувати ся Русинами, лишь нашѝ галицкѝ патріоты сидять тихенько, пють шампана и спѣвають собѣ многая лѣта...

Зима въ насъ сего року не дуже остра и снѣгу ще не богато. Заробкôвъ нема, отъ хиба коло кортôвъ (сяговъ), але не много заробляють — тамъ платня мала.

Й. П.

Кумъ Грицъ и Василь.

Василь (самъ до себе): — Нещасный край, тай годѣ! Вже и чарку горѣвки тяжко буде выпити. Тьфу — щезни! Не люблю такого! Ганьба!

Грицъ: — Що — що вы такого воркочете? Чарка горѣвки, нещасный край, ганьба... Не можу сего поняти.

Вас.: — А то вы прійшли куме? Я навѣть не чувъ, якъ входили. Якъ ся маете? Що нового чувати?

Гр.: — Вôдповѣджте впередъ на мои пытаня, кого такъ проклинаете и зъ якои причины попали въ таку лють?

Вас.: — О, се я такъ говоривъ самъ до себе за ту нещасну Австрію и Галичину. Помѣркуйте собѣ — читаю въ краєвыхъ ґазетахъ, що тамъ паны въ соймѣ ухвалили наложити ще бôльшій податокъ на горѣвку. Теперь она вже такъ подорожіе, що й не докупитись. Нашимъ братямъ, галицкимъ мужикамъ прійдесь перейти на гусячу вѣру и — пити саму чисту воду... Не такъ, якъ мы ту...

Гр.: — Ха, ха, ха! Циганъ думае о солонинѣ, кôтъ о мышахъ, голодный о хлѣбѣ, а піякъ о горѣвцѣ. Васъ горѣвка такъ дуже обходить? Се ще найменше — суть рѣчи важнѣйшѝ.

Вас.: — Якъ то найменше? Нѣчого не пити такъ маловажна рѣчь? А що жь въ васъ є важнѣйшого?

Гр.: — Воля, кумцю, »насущный« хлѣбець и святѝ права чоловѣка. Се рѣчи, за котрѝ боре ся цѣлый свѣтъ. Того намъ головно добиватись и ихъ найбôльше вôдбирають нашимъ нещаснымъ братямъ въ Австріи. Ново наложеный податокъ на горѣвку є лишь малесенькою часткою безмѣрныхъ кривдъ, пôдъ якими тамъ стогне нашъ народъ. Вôдбирають ему свободу дѣла и слова, житя и розвитку. Оподатковують его вôдъ землѣ и будынкôвъ, вôдъ худобы и статку, вôдъ доходу и працѣ, вôдъ купна и продажи, вôдъ процесôвъ, ѣды напиткôвъ и вôдъ всякого дѣла. Навѣть кажуть ему платити податокъ житя и податокъ крови...

Вас.: — »Святъ еси Господи«! Навѣть вôдъ крови? А то якъ??

Гр.: — Вôйна, примусова служба въ вôйску...

Вас.: — Правда, що при вôйску треба платити такій податокъ. Коли я служивъ 4 тыжднѣ при ерзацрезервѣ, то панъ капраль заразъ таки на третый день взявъ вôдъ мене сю дань. Заѣхавъ менѣ такъ пястукомъ по зубахъ, що кровъ пустила ся, неначе зъ коновки...

Гр.: — Въ Америцѣ гнетуть насъ такъ само при помочи гроша нагромадженого въ рукахъ капіталистôвъ.

Вас.: — О Америцѣ я вже чувъ вôдъ васъ неразъ; теперь розказуйте дальше о Канадѣ.

Гр.: — Канада, се такожь частина Америки. Впрочѣмъ таке оповѣдане дуже довге, а я днесь не маю часу.

Вас.: — Well, — не до конче все наразъ. Докôнчите и другимъ разомъ.

Гр.: — Засп̂ѣваю вамъ коротеньку пѣсню характеризуючу Канаду. (Спѣває):

Вôдъ Галіфаксъ до Ванкуверъ*)
Переѣхавъ я —
Й не могъ знайти въ тобѣ щастя
Канадо моя:
Всюда сумно непривѣтно,
Комарѣ — бѣда;
Нагй скалы, дикй горы,
Болото, вода
Зимный вѣтеръ сибирійскій
Морозъ середъ живъ,
Тебе Господь Канадонько
Прихапцемъ творивъ...
Пусто, глухо доокола
Ажь душа дрожить;
Поволѣйше бє ся серце
Кровъ у васъ кружить,
Врештѣ туга безконечна
Душу перейма —
Спѣву пташковъ, весны плаче
А ту лишь зима...

Вас.: — Та бо вы въ такихъ чорныхъ краскахъ малюєте ту Канаду, що менѣ ажь страшно. Щось веселѣйшого спѣвайте и говорѣть за ню.

Гр.: — Горло мя болить дармо заводить, а сухій языкъ лежить мовъ патыкъ.

Вас.: — То добре, я заразъ принесу пива и розмочу.

Гр.: Не треба, кумцю, не треба. Пожнѣйте, тамъ жѣнка чекає и готова бити. До свидання!

Подслухавъ Чалый.

*) Се два велики, портовй мѣста, одно на всходѣ, друге на заходѣ Канады.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА."

Въ мѣсяцю децембрѣ и року приступили до „Р. Н. Союза" слѣдуючй новй члены:

Pittsburg, Pa.	Число въ гол. книзѣ:
Слимакъ Михаилъ	544
Trauger, Pa.	
Вавракъ Андрей	2097
Станиславъ Андрей	2098
Нурчакъ Иванъ	2098
Дзуринда Иванъ	2099
Стефанъ	2099
Waterbury, Conn.	
Губа Михаилъ	1326
Syracuse, N. Y.	
Петрушакъ Теодоръ	69
Mayfield, Pa.	
Шведа Михаилъ	2100
Майба Михаилъ	2101
Оленечъ Михаилъ	2101
Майковичъ Василь	2102

Д. Пирчъ, секретарь.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміграційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касіера подъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st. Yonkers, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря подъ адресою: Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

Просимо ще разъ всѣ братства належачй до »Союза«, котрй хочуть брати »Свободу«, щобы сейчасъ прислали намъ спись своихъ урядниковъ (щобы мы могли ихъ выдруковати въ »Свободѣ«) и докладнй адресы всѣхъ своихъ членôвъ. Грошѣ за ґазету просимо присылати не до касіера »Союза«, але впростъ до редакціи.

— **Невдовзѣ** мають поставити велику фабрику въ мѣстѣ Атланта, въ Джорджіи, въ котрôй будуть выробляти зъ бавовны дуже добрый и дешевый папѣръ.

Читайте „Свободу"!

— **Конвенція** майнерска въ Индіянополисъ скôнчилась. Слѣдуюча вôдбуде ся въ Scranton, Pa. Въ апрѣлю має вôдбутись конференція майнерôвъ и властителѣвъ копалень твердого угля въ Гейзелтонѣ въ цѣли взаимного порозумѣня и узнаня юніи (U. M. W.) Таку конференцію мають теперь робôтники и властителѣ копалень мягкого угля въ мѣстѣ Columbus, O.

— **Властителѣ** цукровыхъ плянтацій спровадили кôлькасотъ ніґрôвъ зъ Порто Рико на Гавайскй островы, бо зъ знесенємъ контрактовои роботы навѣть нашй люде, Японцѣ и Хинцѣ здавались имъ бути за дорогими робôтниками. Ніґры зробили бунтъ, бо зле зъ ними обходжено ся, але плянтаторы утихомирять »непослушныхъ« при помочи поліціи и правительства въ Вашинґтонѣ. Нашимъ людямъ ведесь теперь на Гаваяхъ незгôрше, бо они вже вôльнй, але варта, щобы коли де-що написали про себе.

— **Зъ** Sifton, Man., Canada, пише намъ В. Страндрикъ, що оденъ Русинъ именемъ І. Слободянъ прострѣливъ собѣ руку и на третый день померъ, бо дуже кровъ зôшла зъ него, а не було кому руку завити.

— **Робота** по майнахъ въ стейтѣ Индіяна иде слабо — въ Пенсилвеніи иде добре.

— **Єсть** право въ державѣ Кансасъ, що заказує продажь горячихъ напиткôвъ. Въ виду сего истноване готелѣвъ є противзаконне, подумала собѣ панѣ Carrie Nation и пôшла нищити готелѣ, бити въ нихъ фляшки, склянки, вôкна, зеркала. Поліція арестувала єѣ два разы, але кождого разу сейчасъ выпускала на волю.

— **Дня** 13. сѣчня с. р. вôдбувъ ся рôчный мітинґъ братства св. О. Николая въ Auburn, N. Y., на котрôмъ выбрано новый урядъ: Ив. Курила, предсѣд.; Стефанъ Мельникъ, секретарь; Теод. Ротко, касіеръ.

— **Берлинскій** патольоґічный институтъ зôставъ ушкодженый огнемъ, а зъ нимъ и богата збôрка (проф. Вирхова) людскихъ головъ зъ цѣлого свѣта.

— **Злодѣѣ** закрали ся недавно до родинного гробôвця помѣщика Вольфа въ Ґроновѣ, коло Торуня (Прусы) и обôкрали одинацять домовинъ. Залютованй домовины цинковй перетято дуже зручно, выкинено мощѣ и забрано богато дорогоцѣнностей, якъ когутковъ, брансолетъ и перстенѣвъ. Мимо енерґічного слѣдства не повело ся доси выкрыти безличныхъ рабôвникôвъ.

— **Понадъ** 1000 женъ умыслово хорыхъ находить ся въ державнôмъ шпитали для божевôльныхъ въ Norristown, Pa.

— **Великій баль** вôдбуде ся дня 9-го февруара 1901 на доходъ парубоцкого братства им. Богдана Хмельницкого въ мѣсцевôй рускôй гали. Музыка добôрна. Тикетъ 25 центôвъ. На балю будуть принимапй новй члены, молодй, порядни хлопцѣ за $1.25 вступного зъ правомъ до запомоги вôдъ першого дня.

— **Російскій** ґенералъ Гурко, котрый вславивъ ся пôдчасъ російско-турецкои войны, померъ передъ кôлькома днями въ Петербурзѣ, проживши лѣтъ 73.

— **14** жѣнокъ, членôвъ жѣночого христіяньского клюбу тверезости, пôдъ проводомъ Мері Шеріфъ напали дня 30. сѣчня въ мѣсцевости Anthony, Kan. на 2 салуны и аптику, въ котрôй продавано горячй напоѣ. Знищили 2 салоны и одну аптику, наробивши шкоды на бôльше якъ $2000. Узброенй жѣнки не дались навѣть 5 полісменамъ, котрй хотѣли ихъ розôгнати. По сповненю сего, жѣнки уклякли на улици и публично вôдмовили молитву, по чôмъ Марія Шеріфъ — провôдниця сказала: »Мене самъ Богъ пôславъ, щобы знищити мѣсця розпоюваня людей; яко жена мого народу не могу сего стерпѣти и сподѣюсь вкоротцѣ увôльнити Канзасъ вôдъ всѣхъ салунôвъ«. Рускй жѣнки повиннй звернути увагу на піяньство своихъ мужôвъ и дѣтей.

— **Оденъ** богатый чоловѣкъ F. Swinhart зъ Newton, Ia. почавъ роздавати ще за житя маєтокъ своѣй родинѣ. Кождому кревному, котрый зголосить ся, дає часть маєтку до якого сей управненый и бере вôдъ него поквитоване. Квиты тй передає лоерови, котрый має завѣдувати по смерти его маєткомъ. Доси сплативъ вôнъ 75 кревныхъ.

— **Въ** лютомъ померли слѣдуючй славнй Русины: 1) Ярославъ Мудрый, великій князь Руси 1054 р. 2) Князь Константинъ Острожскій 1608 р. 3) Пантелеймонъ Кулѣшъ, славный писатель 1897 р. 4) Володимиръ Шашкевичъ, поетъ, писатель и сынъ Маркіяна 1885 р. 5) Евгенъ Желеховскій, выдавець першого великого руско-нѣмецкого словаря 1885 р. 6) Кирило Заклиньскій, рускій историкъ 1884 р. 7) Елисавета Милорадовичъ, патріотка и основателька друкарнѣ тов. им. Шевченка 1890 р. 8) Василь Гоголь, писатель 1852 р. 9) Алексій Тороньскій, патріотъ и писатель 1899 р. 10) Тарасъ Шевченко, найславнѣйшій народный поетъ 1861 р.

— **На** шкôльный фондъ рускихъ школярôвъ въ Америцѣ вплынуло въ сѣчни б. р.:

1) Зъ пушки въ домѣ приходскôмъ въ Ansonia, Conn.	$ 2.25
2) Банкова лихва	1.74
Вже квітована сума	183.61
Фондъ шкôльный выносить	$187.60

Незабувайте на шкôльный фондъ! Тажь и Русины въ Америцѣ не могуть все остати тôлько лебрами, гелрами та дурными Гонсъ! Памятайте, що всѣ вашй орґанізаціи и церкви не мають будучности, єсли не будете дбати о молоде поколѣне.

Ант. Бойчевскій, касіеръ.

Оголошене.

Другій великій баль устроює сестричне братство св. Ольги въ Ню Йорку въ гали Щасного 1339 Ave. A межи 71 и 72 улицею въ суботу дня 16. лат. февруара 1901 р. Початокъ о год. 7 вечеромъ. Вступъ 25 цнт. Просимо всѣхъ нюйоркскихъ и дооколичныхъ Русинôвъ и Русинокъ на ту нашу забаву.

Комітетъ.

Мудренно придумали...

Славный Федько зô Смѣтника
Тай редакторъ вôдъ „Злôстника"
Панъ Жабковичъ Сень —
Посходились и працюють
Радикалізмъ студіюють
Вже четвертый день.
Они щось по троха знали
Въ якйсь тамъ радикалы
Не много однакъ; —
А хтѣли то розробити,
Щобъ „врагôвъ" нимъ очорнити
Й не могли нѣякъ.
Врештѣ Федько наче акторъ
Скочивъ — крикнувъ: „Панъ редакторъ
Маю вже пишѣть:
Радикалізмъ — зъ вочни сало,
Що вôдъ Грекôвъ назву взяло
И пôдбило свѣтъ.
Хто въ Галичинѣ роджений
Є тымъ саломъ намащений.
Стережѣть ся ихъ!
Бо хто зъ ними буде жити,
Може пекло заробити —
Непростимый грѣхъ..."
Такъ „мудренно" придумали
Й заразъ до газеты дали
На потѣху всѣмъ.
А хто ихъ газету має
Певно все те добре знає,
Бо — читавъ о тôмъ.

Далешовскій.

Ормуздъ и Ариманъ.*)

(ПЕРЗКЕ ПЕРЕДАНЄ).

Видѣвъ всевидучій Ормуздъ, що люде не такъ жіють на земли, якъ повиннй. Однй мають богатства и жіють въ розкошахъ, а другй въ нуждѣ и убожествѣ. А щасливого нема межи людьми. Богатыхъ непокоить — старунокъ и совѣсть, а бѣдныхъ — старунокъ и завистъ. Жаль стало Ормузду роду людского, и задумавъ вôнъ зôйти зъ неба и научити людей правдивои жизни, показати имъ примѣръ доброго житя.

— Не прійшовъ Ормуздъ на землю богатымъ чоловѣкомъ або знатнымъ длятого, бо вôнъ хотѣвъ учити мудрости не самыхъ славныхъ того свѣта, але всѣхъ людей. Не явивъ ся вôнъ нѣ яко царь, нѣ яко мудрець, бо тогдѣ говорили бы люде о нѣмъ: »не трудно єму богатому, або царю або мудрому выповняти волю божу, тай намъ бѣднымъ и нищимъ вôнъ не може бути примѣромъ; убогій не въ станѣ наслѣдовати богатого«. Ормуздъ хотѣвъ показати, що кождый чоловѣкъ може жити честно и длятого явивъ ся на земли въ видѣ бѣдного убогого. Ариманъ же, злый богъ, бувъ великій завистникъ и ворогъ Ормузда а також и всього роду людского.

Єму и то було ненавистно, що жіють якйсь люде, и хотяй они жіють въ журбѣ, но все таки не забувають за душу свою и совѣсть. А ту ще Ормуздъ рѣшивъ ся зойти на землю, щобы научити людей доброго житя.

Найбôльше на свѣтѣ боявъ ся Ариманъ того, щобы люде дѣйсно не стали жити въ взаимнôй любвѣ и братскôй згодѣ. Длятого и вôнъ, такъ якъ Ормуздъ, рѣшивъ показати ся на земли, щобы перешкодити Ормуздови въ добрôмъ его намѣреню и наконець погубити людей. И наколи Ормуздъ зôйшовъ на землю простымъ бѣдакомъ, Ариманъ показавъ ся въ видѣ великого царя и запановавъ надъ всѣми людьми.

Житє Ормузда по тѣлѣ було таке: вôнъ ходивъ по селахъ и мѣстахъ научаючи всюда людей. Свого не мавъ нічь, всьо, що єму давали, вôддававъ другимъ, а самъ остававъ безъ нѣчого. Вôнъ научавъ, що всѣ люде братя и повиннй по братерски жити. „Любѣть всѣхъ", проповѣдувавъ вôнъ, „не вôдлучаючи своихъ вôдъ чужихъ; трудѣть ся не для себе, но для другихъ; старайтесь не о себе, а о другихъ. Всѣ вы потрѣбнй оденъ другому, всѣ вы разомъ одно тѣло. Єсли чоловѣка болить рука, то зъ нею терпить все тѣло; такъ повинно бути и межи людьми; єсли оденъ чоловѣкъ въ бѣдѣ, всѣ повиннй его потѣшати и помагати єму.

— Якъ въ чаши не можна розрôжнити одноѣ кроплѣ воды вôдъ другои, такъ и люде повиннй бути злучени узами нерозрывнои любви.

— Єсли будете гонити за щастємъ, не знайдете его. Лишь той получить его, хто буде старати ся о щастє другого."

Бѣдныхъ, плачучихъ, бездомныхъ и голодныхъ потѣшавъ Ормуздъ и служивъ имъ.

Богатыхъ и сильныхъ умолявъ змѣнити житє, мати жаль надъ убогими, и выкидавъ имъ ихъ беззаконія.

Неоднаково принимали люде его науку. Однй зовсѣмъ вôдкидали его проповѣдь, говорячи, що при такôй науцѣ всѣ збѣднѣють, и єсли треба всьо роздати, нѣхто не буде мати дорôбку. Другй знову говорили, що не можна не старати ся о себе: треба и на другихъ памятати и на себе не забувати.

— Богатымъ не подобаєсь его проповѣданя для того, що жаль имъ було вôддавати свои богатства; бѣднй знову говорили, що, єсли они будуть старати ся за другихъ, тогды впростъ зъубожѣють и помруть зъ голоду.

Лишь мало людей приняло всю науку Ормузда и стали жити пôсля неѣ.

Коли добрый Ормуздъ проповѣдувавъ свою науку, злый Ариманъ вже царствовавъ на земли. Учувши о проповѣди Ормузда, приказавъ привести его до себе. И прійшовъ Ормуздъ до Аримана: нищій до царя, бѣдный до богатого, добрый до злого.

— Видишь — сказавъ Ариманъ — твоя наука не подобає ся людямъ. Признай, що зло єсть сильнѣйше якъ добро, а злоба бôльше могуча якъ любовь. Поклонись передъ зломъ, проповѣдуй мою науку, а тогды всѣ люде пôйдуть за тобою.

Нѣчого не вôдповѣвъ єму Ормуздъ: вôнъ не мôгъ згодити ся на те, щобы голосити людямъ згубну науку.

И вôддавъ Ариманъ Ормузда своимъ слугамъ, тй вôдвели его до темницѣ, де и умертвили его. И утѣшились зъ того злй на земли. Нѣбы умертвленный вознѣсъ ся невидимо свѣтлый богъ Ормуздъ на небо зъ великимъ смуткомъ за нерозумъ людскій. Вôнъ не хотѣвъ насильно провадити людей до добра, але хотѣвъ, щобы зъ досвѣду дознали ся, чи то добре на свѣтѣ жити безъ любви. Коли свѣтъ переповнить ся беззаконіємъ и неправдою, думавъ вôнъ, тогды они сами навернуть ся до вôдкиненои ними науки.

И передавъ Ормуздъ людей въ руки Аримана.

Тогды Ариманъ замысливъ лукавый обманъ на цѣлый свѣтъ. Насамперѣдъ приказавъ вôнъ всѣмъ Перзамъ, учителямъ и начальникамъ вщоювати въ народъ въ святыняхъ, школахъ, на улицяхъ, що своихъ треба любити бôльше, якъ чужихъ, о своихъ старати ся, а о иновѣрцѣвъ нѣ. „Я желаю вамъ", говоривъ хитрый Ариманъ: „най кождый народъ жіє самъ для себе, нехай кождый чоловѣкъ любить передовсѣмъ своихъ." Родичамъ наказавъ выховувати свои дѣти пôсля тои науки.

Така наука подобалась всѣмъ.

Лишь Ормуздовй ученики не приняли новои науки; но ихъ не хотѣвъ нѣхто слухати. Говорили о нихъ, що они не мають любви до свого народу. Обвиняли ихъ також за непослухъ царскимъ приказамъ.

Тогды оденъ народъ ставъ завистнымъ на богатство другихъ державъ. На що сѣяти и жати и трудити ся, єсли то всьо можна набути и безъ труда — войною и насильствомъ. И вôдъ того часу завелись у народôвъ войска для нападôвъ и охороны.

Такъ запановало ворогуванє межи людьми. Царство повстало на царство и племя на племя. И много людей згинуло вôдъ кровопролитя и много розбѣгло ся по лѣсахъ и пропастяхъ земныхъ. Опустѣли заселенй мѣсця и втихли увесселеня по мѣстахъ и селахъ.

Ариманъ урадовавъ ся, що его чоловѣконенавистна наука приносить богатый плодъ, и сказавъ:

— Настали тяжкй часы, а я вамъ желаю добра. Даю вамъ еще заповѣдь: Любѣть рôдныхъ бôльше якъ чужихъ; а о ближнѣхъ старайте ся, а за чужихъ — нѣ.

Правдивй его слова — думали люде — часы тяжкй, де жь старати ся о другихъ.

Кожда родина стала жити сама для себе. Кождый отець лишь о своѣй родинѣ промышлявъ, лишь кобы его дѣти сытй, а того не хотѣвъ знати, що и у другихъ суть дѣти и що они також хотять ѣсти.

Начавъ ся роздоръ. Розмножились розбоѣ и грабежи. Въ темницяхъ стало тѣсно вôдъ многихъ заключеныхъ. Правого суду не було, бо судіямъ не ходило о правду, а о подарунки. Проливалась людска кровь и червонила землю. И обôзвалась земля до свѣтлого Ормузда; но не прійшовъ ще его часъ.

Тяжко було жити на свѣтѣ, но очи душевнй людей ще не прозрѣли... Все ще они не навертались до науки Ормузда.

Лишь вѣрнй ученики Ормузда выповняли заповѣди его. Но ихъ всѣ осуджували, погорджали ихъ наукою а хулили само имя Ормуздове.

(Конець буде).

*) Стариннй Перзы вѣрили въ двохъ боговъ — доброго Ормузда и злого Аримана.

ВСЯЧИНА.

Де-що про Спартанцѣвъ.

Ще передъ народженемъ Христа ило въ Греціи войовниче племя, ...ре называли Спартанами вôдъ ...го, що осѣли въ Спартѣ, въ Ля...оніи. Ляконіи есть се вузька до...ина, котру перетинае рѣка Евро...есъ, а вокругъ той долины взно...сять ся скалы зô снѣговыми вер...хами. Спартанцѣ були славнй зъ ...огихъ рѣчей, то-жь варто де-що ...о нихъ знати.

ВЫХОВАНЄ ХЛОПЦЄВЪ.

Той народъ любивъ воювати, ...-жь старавъ ся выховувати дѣтей ...къ, щобъ мати зъ нихъ колись ...брыхъ жовнѣрôвъ. Коли народило ...въ нихъ дитя, то сейчасъ пред...авляли его радѣ. Сеся рада суди...чи дитя мае лишитись при житю ...нѣ. Якъ було слабосиле, калѣка, ...таке дитя выносили на горы и ...мъ покидали, бо войско потребуе ...оровыхъ людей. Дѣтей, що лиши...сь при житю, забирали родичамъ ...ке вôдъ семого року житя и вы...вували ихъ вспôльно на держав...ый коштъ яко дѣтей полку. Хо...или они босо а загортали ся од...ымъ плащомъ такъ въ лѣтѣ якъ ...въ зимѣ. Спали на тростинѣ, а ...пали ся въ холоднôй водѣ рѣки ...ротасу. Ѣли мало, поспѣшно и ...лько простй стравы; була се на...а, щобы не напыхати надто жо...дка. Дѣлено ихъ на вôддѣлы, кож...ій по сотцѣ, а кожда сотка мала ...юго вожда. Дуже часто приказу...али имъ бороти ся зъ собою а ...дѣ дѣти кулакували ся и копали ...гами. Коли надойшло свято боги...ѣ Артеміды били дѣтей ажь до ...юви при статуи богинѣ, декотрй ...выдержали тои пробы и умирали, ...е и тодѣ не зайойкали анѣ разу. ...эходило ся о те, щобъ привчову...ти ихъ до хоробрости и зношеня ...рпѣнь. Часто не давали имъ жад...и поживы, щобы въ той способъ ...еволити дѣтей до крадежи, але ...ли кого зловлено, карали дуже ...рого. Одного разу спартанскій хло...цъ укравъ лиса и скрывъ его ...дъ плащемъ. Коли переходивъ зъ ...бычею, стрѣнувъ ся зô старшимъ, ...трый его задержавъ и ставъ зъ ...мъ до бесѣды. За той часъ лисъ ...калѣчивъ хлопцеви животъ, котрый ...мимо того не зрадивъ ся анѣ од...нымъ зойкомъ. Рôвно-жь приучува...дѣтей, якъ радити собѣ въ житю, ...ли найде яке нещасте. Хлопцѣ ...или мовчазливй, зô спущеными ...има, зъ руками пôдъ плащомъ, не ...ртаючи нѣгде головы; такій ихъ ...окôй робивъ враженє статуй. Коли ...дѣли при столѣ, не смѣли нѣчо ...ворити, а слухати мусѣли кождого, ...го стрѣнули. Ходило о те, щобъ ...ивыкали до карности.

ДѢВЧАТА.

Иншй Греки держали свои доньки ...запертѣ дома, де занимали ся ...дженемъ вовны. Противно, Спар...тацѣ бажали выховати сильнй жен...щины, що родили бы здоровыхъ ...тей, то-жь выховували дѣвчата ...йже такъ само якъ хлопцѣвъ. Въ ...ховавчихъ закладахъ вправляли ...ь въ бѣганю, скаканю, метаню ...жкомъ и т. д. Въ цѣлôй Греціи ...жали ихъ за найздоровшй ...найсильнѣйшй женщины.

КАРНОСТЬ.

Житє спартанскихъ мущинъ мало ...ожь свои установы, бо-жь су...ти численныхъ ворогôвъ не мож...было вылѣгуватись въ лôжку. ...артанинъ въ 17 роцѣ житя ста...въ уже жовнѣромъ и бувъ нимъ ...ь до 60 року. Его убранє, пора ...аваня и лѣганя, пожива, вправы ...все мало свои приписы, мовь ...касарни. Спартанинъ, якъ не ...ъ на войнѣ, мусѣвъ до неи ла...ати ся; вправлявъ ся въ бѣга...скаканю, обходженю ся оружемъ; ...тувавъ въ собѣ всѣ части тѣла ...шію, руки, рамена, ноги и то ...енно. Не мавъ вôнъ права зани...и ся гандльомъ, промысломъ, ...вою землѣ, бо есть жовнѣромъ ...вôдъ того ремесла не може его поздержати жадна друга праця. Въ своѣй родинѣ не мôгъ жити, якъ ему подобало ся. Спартане ѣли вспôльно, подѣленй на вôддѣлы, а безъ дозволу не можна було вôддаляти ся зъ краю. Була се карность така якъ въ полку, що розтаборивъ ся на непріятельскôй земли.

ЛЯКОНІЗМЪ.

Житє тыхъ войовникôвъ було строге, поведенє шорстке и думне; коли говорили то высловлювали свои мысли коротко, а сей спосôбъ говореня называе ся лякнонізмомъ. Греки наводили богато примѣрôвъ подôбного способу говореня. И такъ: одного разу перзкій король пôславъ послôвъ до спартанского войска, щобы зложило оружє и пôддало ся; на те спартанскій вождъ вôдповѣвъ: »прійди и возьми«.

МУЗЫКА И ТАНЦѢ.

Спартанцѣ любили музыку и танцѣ, але лишь такй, що вôдповѣдали ихъ войовничому житю. Музыка ихъ була поважна, до бою йшли при звукахъ флѣту въ тактъ. Ихъ танець бувъ жовнѣрскимъ маршомъ. Пôдчасъ танцю робили они такй рухи якъ при нападѣ на непріятеля.

ГЕРОИЗМЪ ЖЕНЩИНЪ.

Спартанскй женщины се не боягузы та не тй гуски, що про нѣчо инше не дбають лишь про стрôй. Они заохочували мущинъ до борбы, вôдвагу ихъ славили по цѣлôй Греціи, а примѣрôвъ ихъ геройства зôбрано досыть богато. Спартанска мати, коли побачила, що сынъ еи утѣкъ до хаты зъ поля битвы, забила его власною рукою, кажучи, що вôтчина не потребуе пецухôвъ. Инша знову женщина, коли ѣй донесли, що еѣ пятьохъ сынôвъ погибло на полю битвы, сказала такъ: »Не про те пытаю, але чи нашй выграли«, а коли ѣй вôдповѣли, що такъ, вôдказала втѣшена: »То жь пôйдѣмъ подякувати богамъ«. Не дивота, що Спартанцѣ доказували чудесъ хоробрости, бо мали патріотичне жѣноцтво.

Якъ товариство ,,University Settlement Association" въ Ню Йорку дбае о бѣдныхъ людей?

Нема на свѣтѣ другого такого мѣста, якъ Ню Йоркъ. Въ нѣмъ жіють люде майже всѣхъ народностей и релиґій. Тутъ прибули тысячѣ тысячѣ людей зô всѣхъ сторôнъ и краѣвъ свѣта, щобъ шукати лучшои долѣ. Однымъ сповнили ся надѣи, другимъ нѣ. Однй взбогатили ся въ протягу одного року а часомъ и въ протягу однои годины, а другй еще больше збѣднѣли, якъ въ старôмъ краю.

Тутъ и тамъ, особливо на улици Broadway взносять ся майже пôдъ самй небеса 20 до 30 поверховй зъ желѣза и каменя побудованй домы, марморовй палаты, высочезнй церквы, на рѣцѣ Гудзонъ видно пречуднй яты (кораблѣ богачôвъ) пребогатй выставы за вôкнами, елевейтры (горѣшнй паровй и електричнй желѣзницѣ), але то все можь побачити и въ другихъ американскихъ мѣстахъ.

Тôлько одна рѣчь то есть одна часть мѣста Ню Йорку — всхôдна (East Side) есть така, котрôй подôбнои нема на цѣлôмъ свѣтѣ.

Тамъ мешкають найбѣднѣйшй люде въ такъ званыхъ „tenement house-ахъ" (брудныхъ вынаймленыхъ домахъ) и въ однôмъ малôмъ »бляку« до 35.000 людей! Часто и по 10 осôбъ рôжного »пола и возроста« мешкае въ однôй невеличкôй комнатѣ, въ котрôй варять, ѣдять, шіють и спять разомъ. Тутъ родять ся дѣти, котрй въ своимъ житю нѣколи не бачуть нѣ травы, нѣ городу, нѣ сиду, нѣ лѣса, нѣ поля! Осолодою и спасенемъ для бѣдныхъ тыхъ дѣтей есть добродѣйне товариство ,,University Settlement Association", котре зъ добровôльныхъ жертвъ побудовало недавно дуже порядно уряджений и высокій дôмъ (институтъ), що зôставъ отвореный на Рôздво (Christmas). На даху находить ся такъ званый ,,roof-garden" — гей бы огородъ, де въ лѣтѣ пôдчасъ спеки бѣднй дѣти могуть въ холодѣ вôддôтхнути свѣжимъ воздухомъ и забавити ся. Тамъ можна кождого дня, особливо вечерами, бачити сотки дѣтей якъ пôдъ проводомъ высокообразованыхъ учителѣвъ и учительокъ бавлять ся, а заразомъ и учать ся всего пожиточного.

Головна цѣль сего институту есть: бѣдну молодѣжь зъ цѣлого дистрикту збирати разомъ и вчити товарискости, удѣляти практичныхъ наукъ и хоронити ихъ вôдъ зôпсутя.

Любо дивитись, якъ малй дѣти хлопцѣ и дѣвчата закладають свои клюбы: ґімнастичнй, спѣвацкй, деклямаційнй, рисунковй, красного писаня, кунецкй, куховарскй, а навѣть політичнй.*) Кождый клюбъ мае для себе призначену, все дуже чисто утримовану и ґустовно уряджену комнату, въ котрôй крôмъ науковыхъ годинъ и забавъ часто дѣти провадять товарискй розговоры о справахъ ихъ обходячихъ. Дѣвчата учать ся грати на рôжныхъ инструментахъ, варити, спѣвати, шити, танцювати, науки о здоровлю, читати, писати и раховати, а хлопцѣ учать ся также всего потрѣбного имъ въ житю. Одно цѣкаве, що молоденькй члены клюбôвъ платять за лекціи звычайно по 2 центы на тыждень — бо въ Америцѣ нѣчого нема за дармо. Цѣлый институтъ подѣленый на клясы, въ котрыхъ учать крôмѣ высше згаданыхъ предметôвъ также анґлійскои літературы, американскои исторіи, якъ мають дѣти заховувати ся въ дома, а якъ на улици и выроблюваня рôжныхъ рѣчей власноручно пôсля взôрцѣвъ норвеґскихъ школь слейдовыхъ. Есть тамъ также ,,Kinder-garten" (вôддѣлъ для дуже маленькихъ 3—4—5 лѣтныхъ дѣтей, котрй въ дома не мають потрѣбнои опеки анѣ поживы). Релиґіи въ сѣмъ институтѣ не учать, бо звѣсна рѣчь, що во всѣхъ публичныхъ америк. школахъ и институтахъ релиґіи не вчать; лишь кожда »вѣра« мае свои приватнй школы, котрй утримуе въ тôй цѣли. Цѣле населенє Ню Йорку взагалѣ, а всхôдна часть особливо мае характеръ космополітичный, длятого то и въ згаданôмъ институтѣ въ кухарскôй школѣ застосовують ся учительки до смаку дѣтей рôжныхъ народностей, котрй мешкають въ тôй части мѣста, якъ: Нѣмцѣвъ, Жидôвъ, Мадярôвъ, Италіянцѣвъ, Французôвъ**) и другихъ. Варять тамъ нѣмецкй книдлѣ, мадярскій ґуляшь и другй европейскй потравы. Тамъ суть и учителѣ рôжныхъ народностей лишь Русинôвъ и Полякôвъ еще нема.

(Дальше буде).

*) Въ Европѣ за такй рѣчи переслѣдують и выганяють часто зô школъ, бо мовлять, школярѣ не повиннй мѣшати ся въ політику и вôдъ разу ставати розумными.

**) Зъ Русинами на долѣ мѣста нѣхто въ Ню Йорку ще не числить ся, бо по перше, що оденъ о другôмъ не знае, а по друге есть ихъ за мало и то часть зъ нихъ стала перекинчиками и вырекла ся своеи рôдной крови и Матери-Руси; въ остатныхъ часахъ иде до лѣпшого черезъ основанє товариства „Зоря".

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.